

Genoeg is beter

Verduurzaming onbetaalbaar voor boeren

Iedereen heeft de mond vol van verduurzaming van de landbouw. De NAV is daar ook voorstander van, maar wij hebben wel onze vraagtekens bij hoe dat op te brengen valt voor akkerbouwers. In opdracht van het Ministerie van LNV heeft de WUR nu een aantal duurzame bedrijfstypen doorgerekend. Conclusie uit het rapport 'Uitwerking bedrijfstypen voor duurzame landbouw: melkveehouderij en akkerbouw' (<https://edepot.wur.nl/644812>): verduurzaming is zonder ondersteunend beleid een te grote aanslag op het inkomen van akkerbouwers.

Scenario's

In onze toekomstvisie van 2020 hebben wij ook al een aantal scenario's doorgerekend en daaruit bleek dat bouwplanverruiming, teelt van eiwitgewassen, teelt van maaimeststoffen en ecologische beheersmaatregelen tussen de (toen) € 475 en € 3000 per hectare per jaar kost. Deze simpele berekeningen dat verduurzaming veel geld kost worden onderschreven door het rapport van de WUR.

WUR heeft zowel reeds vastgestelde maatregelen als mogelijke toekomstige maatregelen doorgerekend. Voor akkerbouw onderscheidt men vijf bedrijfstypen: pootaardappelbedrijf op klei, consumptieaardappelbedrijf op klei, graanbedrijf op klei, zetmeelaardappelbedrijf op zand en overige gewassen op zand. Er zijn drie situaties: de standardsituatie is alles t/m 2022. De situatie met vastgestelde maatregelen is in feite de situatie sinds 1 jan. 2023. Dan zijn er nog lichte, gemiddelde en zware toekomstige maatregelenpakketten doorgerekend: licht (30% rustgewassen) op de kleibedrijven, gemiddeld (50% rustgewassen en 10% natuur- en landschapsbeheer) op klei en zand en zwaar (50% rustgewassen en 30% natuur- en landschapsbeheer) op de beide zandbedrijven. Bij de zandbedrijven is er dus maar 20% over voor productie anders dan rustgewassen. Er is gekeken naar inkomens per bedrijf, naar stikstofoverschot en naar broeikasgasemissie.

Resultaten

Vergeleken met vóór de invoering van het 7^e Actieprogramma (AP) en het nieuwe GLB gaat de akkerbouw er gemiddeld ruim €16.000 per bedrijf op achteruit (Inkomensverlies 1). Het stikstofoverschot en de broeikasgas (BKG) emissie gaan gemiddeld 5 en 6 % omhoog (!). Onze conclusie: dat had LNV wel eens eerder mogen laten doorrekenen: inkomensverlies én achteruitgang op de doelen. Voor de toekomstige scenario's licht, gemiddeld en zwaar gaat een akkerbouwbedrijf er gemiddeld nog

eens resp. € 11.518, € 29.428 en € 32.445 op achteruit (inkomensverlies 2)! De stikstofoverschotten dalen met gemiddeld resp. 10, 21 en 23 % en de BKG emissie met 6, 12 en 23% voor de scenario's licht, gemiddeld en zwaar. Maar: op het graanbedrijf op klei leiden de lichte en gemiddelde maatregelenpakketten juist tot toename van stikstofoverschot en BKG emissie.

De NAV is positief over het feit dat het Ministerie van LNV een degelijke doorrekening van de kosten en baten van verduurzamingspakketten heeft gevraagd van WUR. Ten eerste wordt daarmee duidelijk hoe groot de inkomensdaling is van de maatregelen die in 2023 al van kracht zijn geworden door het nieuwe GLB, het 7^e AP en afbouw van de derogatie. Extra schrijnend is dat deze maatregelen in de akkerbouw juist leiden tot toename van stikstofoverschotten en BKG emissies. Ten tweede worden de kosten die gepaard gaan met toekomstige maatregelenpakketten en individuele maatregelen om de diverse doelen te halen zichtbaar gemaakt. Positief is dat de voorgestelde maatregelen dan tenminste wel gaan leiden tot vermindering van het N-overschot en broeikasgasemissies, maar de gevolgen voor de akkerbouwinkomens zijn schrikbarend.

Wat uit het rapport ook blijkt, is dat bij te eenzijdig beleid er afwenteling op andere doelen plaatsvindt. Dat onderstreept het pleidooi wat wij al langer houden voor integraal beleid.

De gevolgen van het beeld wat hier geschetst wordt is dat de doelen weliswaar gehaald kunnen worden, maar dat dit gepaard gaat met grote inkomensverliezen voor boeren. Zozeer dat boerenbedrijven gedwongen zullen stoppen, wat dan weer leidt tot schaalvergroting. Daar is de NAV geen voorstander van.

Ingrepen

Er wordt een aantal maatregelen van overheidszijde voorgesteld. De NAV pleit ervoor, om zoveel mogelijk het inkomen uit de markt te halen en boeren niet te degraderen tot subsidiesprokkelaars. Voor akkerbouw zouden de prijzen voor de producten 6.5-20% omhoog moeten om de kosten van de toekomstige maatregelenpakketten te dekken. Laat duidelijk zijn dat dit niet betekent dat de consumentenprijzen ook met dit percentage stijgen! Het aandeel van de prijs voor de boer in de meeste eindproducten is dermate klein, dat de eindprijzen relatief weinig zullen stijgen, mits de ketenpartijen zich inhouden en geen extra marges invoeren. De genoemde prijsstijgingen lijken ons haalbaar in een markt die verduurzaming eist, maar dan moet dat wel afgedwongen worden door het landbouwbeleid en moet Nederlands product

niet vervangen worden door minder duurzaam geproduceerd buitenlands product.

Voedselvisie ontbreekt weer

We missen in het rapport wel een aantal zaken. Ten eerste wordt er wel erg makkelijk gesteld dat akkerbouwers gewoon andere gewassen kunnen telen. Er is geen enkele aandacht voor de gewenste hoeveelheid en soort voedsel en andere producten die worden geproduceerd. De NAV vindt dat er juist een visie moet komen op de gewenste voedselproductie in Nederland en Europa. Het heeft geen zin om met subsidie producten te telen waar geen markt voor is. Ten tweede wordt er wel erg makkelijk van uit gegaan dat de tarieven voor de ecoregeling gelijk blijven. Gezien het financiële debacle in 2023 en de nog steeds niet vastgestelde bedragen voor 2024 voor het GLB lijkt het ons een illusie dat veel akkerbouwers op het laatste moment nog hun plannen inregelen op de ecoregeling.

Verdienen aan natuurinclusieve landbouw

De WUR heeft nog een rapport opgeleverd: 'Verdienmodellen voor natuurinclusieve landbouw' (<https://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/646208>). Hierin is terecht aandacht voor het ongelijke speelveld met importproducten en voor het ontbreken van verdienmodellen voor natuurinclusieve landbouw. Conclusie van de onderzoekers is in het kort: er moet wel echt een heel ander systeem komen wil de transitie van de landbouw slagen en partijen moeten daar gezamenlijk aan werken in plaats van af te wachten.

Conclusie NAV

Samenvattend onderschrijft de NAV de bevindingen uit beide rapporten en de conclusies dat zonder faciliterend beleid de transitie voor veel bedrijven onhaalbaar zal zijn. Twee citaten die wij geheel onderschrijven: 'De keerzijde is er ook: als het vakmanschap en de innovatiekracht in de sector wordt gecombineerd met een goede voorwaardenschepende en stimulerende beleidsaanpak dan behoort een transitie richting een duurzamer landbouw, die produceert binnen milieugrenzen, tot de mogelijkheden.' en 'In een structureel houdbaar systeem is het onvermijdelijk dat de consumenten meebetalen aan de financiering van de maatschappelijke eisen die ze aan de landbouw opleggen.' En dan wijzen wij aanvullend daarop dat het wegvallen van veel boerenbedrijven de voedselsoevereiniteit en voedselzekerheid hier en elders zeer negatief zal beïnvloeden en dus te allen tijde voorkomen moet worden! Verplaatsing van de productie naar elders zal emissie elders verhogen, daar schiet de wereld niks mee op. **NAV**

De titel slaat bepaald niet op het alsmat voortdu-
rende herfstige weerbeeld; na een redelijk droge pe-
riode in januari tikken de liters weer sterk aan! En dat
terwijl de akkers al sinds het najaar verzadigd zijn
met water. Deze situatie leidt
ongetwijfeld tot een slechte
bodemstructuur en derhalve
op voorhand tot een valse
start van groeiseizoen 2024.
We mogen blij zijn dat in de
meeste regio's van Nederland
de waterhuishouding goed op
orde is. Ja, waterschappen kosten geld, maar kij-
kend naar omringende landen dan mogen we deze
instituten ook koesteren!

GLB onder vuur

Het begint door te dringen in Brussel dat het GLB
wel het nodige te wensen over laat. En in de aan-
loop naar de Europese verkiezingen in juni weet
men ineens wel de problemen te benoemen en op-
lossingen te bedenken.

Vrijstelling voor GLMC8

De EC heeft besloten dat u ook in 2024 niet hoeft te
voldoen aan GLMC8 zoals deze oorspronkelijk was
bedoeld, nl. 4% van het areaal niet-productief. Maar
let op, het is nog niet overgenomen door Nederland
en het betekent niet dat u nu alles mag doen op die
4%. De EC laat het aan de lidstaten over of zij de
GLMC8 derogatie willen invoeren dit jaar. RVO-di-
recteur Van der Burg heeft meermaals verklaard
dat RVO dat niet zal inbouwen in hun systeem en
spreekt daarmee in feite een veto uit. Dat heeft wel
een erg hoog 'system says no' gehalte! Maar uit-
eindelijk is het besluit aan de minister en de Twee-
de Kamer, niet aan de uitvoeringsinstantie. De NAV
is voorstander van de geboden vrijstelling, omdat
deze in sommige regio's wel degelijk soelaas kan
bieden. Wij hebben aan minister Adema voorge-
steld om RVO tot eind november de tijd te geven om
het in te bouwen in hun systeem en boeren tot die
tijd te laten werken met de systemen van de diverse
advies- en accountantsbureaus, die dit ongetwijfeld
wel snel kunnen inbouwen. Zo weet een boer of hij
aan de eisen voldoet en kan RVO rustig doorwerken
zodat ze het systeem hebben bijgewerkt zodra de
definitieve GO moet zijn gedaan eind november. Bij
het ter perse gaan van dit blad was het besluit van
de minister nog niet bekend.

Mocht de vrijstelling wél worden verleend, dan mag
u de 4% naast niet-productief ook invullen met
vanggewassen en eiwitgewassen zonder gewasbe-
schermingsmiddelen. Vanggewassen na de hoofd-
teelt krijgen weegfactor 1.

EC voorstellen

Op 22 februari heeft de Europese Commissie een
persbericht doen uitgaan met daarin aandacht voor
de hoge administratieve lasten voor boeren in het
GLB. Zij stellen dat boeren te veel tijd kwijt zijn met
het systeem in plaats van met voedselproductie. De
EC wil dit op korte en middellange termijn veran-
deren. Er komt een enquête onder boeren over de

Het 'spel is op de wagen'; in bijna geheel Europa is er
boerenprotest tegen de enorme lastenverzwaring die
voortvloeit uit het toekomstig Europees klimaat- en
milieubeleid. Waarbij dan tevens nauwelijks instru-
menten zijn afgekondigd tot reparatie van een inko-
mensterugval of het instellen van een regulering aan
de EU-buitengrenzen door importverboden of -hef-
fingen. Dit geldt ook voor de situatie met importen uit
Oekraïne. Natuurlijk staan we allemaal voor de volle
100% achter het Oekraïense volk en haar strijd tegen
de Russische agressor. Maar de tol van de Oekraïen-
se landbouwexport moet uit solidariteit dan wel door
de hele Europese bevolking gedragen worden en niet
alleen door de boeren! Wel heeft de oorlog in Europa
de ogen bij de Europese Commissie geopend dat

regeldruk. We houden u op de hoogte zodra deze
enquête open gaat! De resultaten worden begin zo-
mer 2024 verwacht.

Een aantal maatregelen die de EC nu voor de korte
termijn voorstelt en zal bespreken met de lidstaten:
vrijstelling van GLMC1 (behoud blijvend grasland,
met ingang van maart 2024), vereenvoudigen van
bepaalde controles, minder administratieve bezoeken
aan boeren en meer uniformiteit in begrippen
als overmacht. Voor de middellange termijn wil men
boeren met minder dan 10 ha vrijstellen van contro-
les. Verder wil men werken aan verbeteren van de
positie van boeren in de keten en tegengaan van
oneerlijke handelspraktijken. Ook wil men het
makkelijker maken voor lidstaten om het Nationaal
Strategisch Plan te vereenvoudigen.

Bovenop dit bericht heeft Landbouwcommissaris
Wojciechowski gesteld dat hij af wil van het onge-
lijke speelveld wat wordt veroorzaakt door de vrij-
handelsverdragen en dat hij de klimaatmaatregelen
voor boeren wil aanpassen.

Onze conclusie: men begint zich zorgen te maken
over zowel de voedselzekerheid/voedselsoevereini-
teit als over de oplopende onvrede bij boeren. De
voorgestelde wijzigingen zullen overigens bij RVO
nog wel wat stress veroorzaken...

Budget GLB 2024

Voor 2024 zijn de tarieven voor de basis hectare-
premie en de diverse categorieën in de ecoregeling
nog niet bekend. In een motie begin februari heeft
de Tweede Kamer aan minister Adema gevraagd
te onderzoeken of de basispremie omlaag kan ten
gunste van de ecoregeling. Adema heeft aan de EC
gevraagd of hij de bandbreedte van de gegaran-
deerde basispremie mag veranderen. De NAV heeft
in een gesprek met de minister gevraagd om eerst
eens te kijken hoe de verdeling over de sectoren
is. Onze indruk is namelijk dat twee ecoactiviteiten
voor melkveehouders fors worden overschreden
waardoor men boven het begrote budget uitkomt,
namelijk uren weidegang en areaal kruidenrijk
grasland. Het kan niet zo zijn dat om die reden de
akkerbouwers een lagere basispremie krijgen, vindt
de NAV. Mocht de basispremie toch worden ver-
laagd, dan hebben wij in hetzelfde gesprek voor-
gesteld om deze premie voor de rustgewassen wel
op niveau te houden. Minister Adema komt er op
terug. **NAV**

voedselzekerheid in Europa begint bij bestaansze-
kerheid voor boeren. De Poolse landbouwcommis-
saris erkent nu gelukkig volmondig dat de Europese
Commissie te ver is gegaan in haar voorstellen voor
de Green Deal en de snelheid van milieumaatregelen
tot afbouw van chemische gewasbeschermingsmid-
delen. Natuurlijk is het nu afwachten of deze uitspra-
ken verkiezingsretoriek zijn uit lijfsbehoud van de zit-
tende politici. Maar ook de voedselindustrie en retail
moeten zich houden aan een eerlijk speelveld en niet
zware milieueisen enkel voor Nederlandse productie
of voor enkelvoudige producten hanteren; het eerlijke
verhaal zal moeten zijn dat het dan ook voor geïm-
porteerde grondstoffen moet gelden...

Teun de Jong

Meld problemen bij afhandeling 2023!

De NAV vangt geluiden op dat mensenproblemen
hebben bij goedkeuring door RVO van de aanvraag
2023 voor het GLB. Mocht u ook problemen onder-
vinden, meld u dat dan via info@nav.nl. Zo kunnen
wij het als signaal meenemen in het tweewekelijkse
overleg met RVO. Het blijft belangrijk dat u zelf ook
bezwaar aantekent bij RVO, anders verliest u later
het recht op in beroep gaan.

Oproep om onderzoeks- wensen in te dienen

De BO Akkerbouw roept op om ideeën en wensen
voor onderzoek in te dienen. Formulieren zijn te
vinden op www.bo-akkerbouw.nl. **NAV**

Weide- en akkervogels

Nog even en dan barst het broedseizoen van veel
weide- en akkervogels weer los. Veel boeren en
vrijwilligers doen dan hun uiterste best om de
nesten en kuikens van deze vogels te bescher-
men. Voor de meeste boeren is de motivatie om
dat te doen een vanzelfsprekendheid en is er
geen aansturing nodig.

De NAV heeft in Friesland meegewerkt aan het
'Afsprakenkader akker- en weidevogels' (zie
www.nav.nl). Vanuit deze afspraken zet de agra-
rische sector in op het uitdragen van een posi-
tieve en actieve houding in het beschermen van
de akker- en weidevogels bij werkzaamheden op
het land. **NAV**

Elke maand laten we in 'NAV'er in beeld' een NAV-lid aan het woord. Deze maand Adrie Vermeulen, akkerbouwer in Swifterbant en voorgedragen als kandidaat voorzitter van de NAV.

Adrie Vermeulen: 'Plantaardig heeft de toekomst!'

Introductie

Adrie Vermeulen (65) heeft samen met zijn vrouw Marleen en hun zoon Niels (30) een akkerbouwbedrijf in Swifterbant. Adrie vertelt: 'Marleen en ik wilden allebei boer worden en hebben beiden het bedrijf van onze ouders overgenomen. Het bedrijf van Marleen lag in de Noordoostpolder. Waar we nu boeren was het bedrijf van mijn ouders. We gingen steeds meer samenwerken en zo'n 20 jaar geleden heeft Keimpe van der Heide ons de kans gegeven het bedrijf van Marleen om te zetten naar hun bedrijf hier aan de weg. Daardoor hebben we nu alle grond dicht bij elkaar. Sinds een aantal jaren zit onze zoon Niels met ons in de maatschap. Hij neemt dit jaar het bedrijf over.' Adrie en Marleen hebben nog twee kinderen. Dochter Marijn werkt bij LTO Noord en zoon Frank zit in de handel van winterpeen. Het bedrijf is nu zo'n 165 ha groot. Het bouwplan bestaat voor 40% uit wintergraan, 20% pootgoed, 20% zaaiuien, 10% winterpeen en 10% bietenproefvelden voor KWS. Adrie zegt over het bouwplan: 'Onze zware zavel heeft echt rustgewassen nodig, maar het bedrijf draait op pootaardappelen, zaaiuien en winterpeen. We richten ons vooral op het thuisbedrijf en kunnen alle producten zelf opslaan.'

Het was niet zo dat Adrie van jongs af aan al boer wilde worden. Zijn oudere broer zou het bedrijf overnemen, maar die wilde uiteindelijk geen akkerbouwer worden maar dierenarts, dus toen kwam het voor Adrie in beeld. Hij vertelt daarover: 'Ik zat aan het eind van de middelbare school en was aan het nadenken welke vervolopleiding ik wilde doen. Dat werd toen de HLS. Maar ik heb er altijd wel dingen naast willen doen, mede omdat ik me ook al op andere dingen had georiënteerd voordat duidelijk werd dat ik het bedrijf kon overnemen. Ik heb zelf al jong het bedrijf

overgenomen en datzelfde gebeurt nu met Niels. Ik denk dat het goed is als je op jonge leeftijd de verantwoordelijkheid krijgt. Marleen en ik denken nog wel mee, maar de verantwoordelijkheid en de keuzes liggen helemaal bij Niels. Niels wist altijd al dat hij boer wilde worden. Ik vind echt dat de toekomst aan de jonge generatie is, daar moet je als afzwaaiende generatie ruimte voor maken.'

Veldleeuwerik

Adrie is actief geweest bij de oprichting van Stichting Veldleeuwerik. Daarnaast is hij o.a. voorzitter geweest van Agrico. Adrie zegt over zijn activiteiten naast het bedrijf: 'De rode draad is bij mij altijd geweest: het is van belang dat boeren zelf aan het stuur zitten, of dat nou in een coöperatie is of in Veldleeuwerik. Ik vind het belangrijk dat boeren op eigen wijze duurzaamheid gaan invullen. Bij Veldleeuwerik maakte je een tienjarenplan, dat past bij jouw interesses en bedrijf. Toekomstbestendig dus! In een coöperatie kunnen leden middels eigenaarschap en zeggenschap richting geven aan de coöperatie. Dat is een groot goed, het is van belang dat leden zich dat realiseren.' Veldleeuwerik ging er van uit dat boeren konden aansluiten met verduurzamen waar hun belangstelling lag. Dat werkt volgens Adrie beter dan overheidsprojecten waar een paar jaar geld voor is en daarna niet meer. 'Ik was er trots op dat het bij Veldleeuwerik ging over beweging en bewustwording in plaats van over normering, maar voor afnemers was het niet meetbaar genoeg. Wij zagen wel dat het boeren in beweging zette, het moet je bedrijf beter maken, zowel in inkomen als in duurzaamheid', zegt Adrie.

Adrie is groot voorstander van doelsturing, daarmee boor je de motivatie en kennis van boeren aan. Hij zegt daarover: 'De overheid moet richting geven: 'dit

zijn de doelen voor over tien jaar, regel het maar, maar als je het niet haalt moeten we stevig in gesprek.' Een voorbeeld is het convenant duurzame gewasbescherming uit 2003 wat ten doel had reductie van 95% van de milieubelasting in 2010 t.o.v. 1998 op een wijze die bedrijfseconomisch verantwoord is. Dat hebben we toen ook nagenoeg gehaald. Het is essentieel dat er een visie komt hoe Nederland er over 50 jaar uit moet zien met welke landbouw en waar. Dat kan tot lastige keuzes leiden maar het brengt meer eigen initiatief en ook meer duidelijkheid.'

De NAV

Adrie en Marleen zijn vanaf het begin lid van de NAV en daarnaast ook van LTO. Adrie is zeer enthousiast over hoe de NAV zich inzet voor het pure akkerbouwbelang, haar toekomstvisie en zeker ook over de oprichting van de twee producentenorganisaties. Hij zegt daarover: 'Ik hecht erg aan sectorale belangenbehartiging. En: jonge boeren hebben de toekomst, ze zijn zeer gemotiveerd en hebben veel kennis en ik wil graag een steentje bijdragen aan een goede toekomstbestendige akkerbouw voor hen, daarom stel ik mij kandidaat als voorzitter van de NAV.'

Hij vervolgt: 'We moeten zelf ook in de spiegel kijken, kijken naar geopolitieke ontwikkelingen, klimaatverandering en wat de maatschappij vraagt. Wat betekent dat voor ons en welke positie nemen wij in? Het gaat mij om langetermijn visie, niet defensief maar juist de akkerbouwsector toekomstperspectief bieden. Uiteraard in goede samenwerking met andere sectoren, we hebben elkaar nodig. Maar wat mij betreft geldt: er zijn hobbels op de weg maar plantaardig heeft de toekomst!' **NAV**

NAV- ALV, Woensdag 6 maart 2024, De Schakel, Nijkerk, Aanvang 15.30 uur

Agendavoorstel Algemene Ledenvergadering

1. Opening en vaststellen agenda
2. Notulen ALV 16 februari 2023*
3. Ingekomen stukken en mededelingen
4. Jaarverslag 2023*
5. Jaarrekening 2023*
6. Begroting 2024*:
Het bestuur stelt voor 2024 geen contributie-

verhoging voor. Het bestuur stelt voor om in 2025 de contributie te verhogen en een extra klasse in te voeren.

7. Bestuursamenstelling:
Penningmeester Henk Janknegt is reglementair aftredend en stelt zich herkiesbaar.
Voorzitter Teun de Jong is uiterlijk 1 okt 2024 reglementair aftredend en is niet herkiesbaar.

Het bestuur stelt voor om Adrie Vermeulen te benoemen als voorzitter per 1 juli 2024.

Andere kandidaten kunnen zich melden tot 6 maart 15.00 uur via info@nav.nl.

8. Verduurzaming van de akkerbouw – hoe halen we alle doelen?
9. Rondvraag
10. Sluiting **NAV**

En wat deed de NAV nog meer in februari?

- De NAV heeft met de vier werkgroepen Klimaat, Mineralen, Gewasbescherming en Duurzaamheid een brainstormmiddag gehouden over het concreet maken van verduurzamingskansen op bedrijfsniveau.
- De NAV heeft een informatiebijeenkomst van LNV bijgewoond over evaluatie van de meststoffenwet. We hebben daar onze gebruikelijke punten ingebracht.
- De NAV heeft deelgenomen aan een vervolgssessie over Klimaatneutraal Nederland: landbouw en landgebruik.
- Voorzitter Teun de Jong heeft bij een overleg van de akkerbouwsector met minister Adema over de mestcrisis ingebracht dat het voor akkerbouwers belangrijk is dat zij de juiste hoeveelheid van de juiste soort op het gewenste moment kunnen opbrengen op het gewas of perceel. Voor meer plaatsing van dierlijke mest is met name meer fosfaatruimte nodig.
- De NAV heeft een zienswijze ingediend op het NPLG (zie www.nav.nl).
- Aleid Dik heeft namens de landbouw bij een bijeenkomst over integrale kustontwikkeling in het Waddengebied gepleit voor vasthouden aan wat er in de Waddenagenda was afgesproken en op te houden over veel extra zoet-zout overgangen en dubbele dijken. **NAV**

Graan als spil van de sector

Afgelopen periode werd maar weer eens pijnlijk duidelijk dat de inmiddels al oude kreten vandaag de dag nog steeds actueel zijn: korte prijsspieken worden gevolgd door lange prijsdalen. Na de inval van Rusland in Oekraïne stegen de graanprijzen tot ongekende hoogte, maar inmiddels zitten we weer in een periode van zeer lage prijzen. Dit was begin februari de brede conclusie van de Werkgroep Granen. Ook daarna vertonen de prijzen nog steeds een dalende tendens. In de NAV-kostprijsberekening www.nav.nl/bereken-je-kostprijs wordt nogmaals pijnlijk duidelijk welke effecten dat heeft op het boereninkomen. E.e.a. mede als het gevolg van het feit dat we een fabriek zonder dak hebben en de weers- en klimaateffecten hun tol eisen. Het late en natte voorjaar, gevolgd door een korte, droge zomerperiode en nattigheid in de oogstperiode zorgden er voor dat er geen maximaal gebruik gemaakt kon worden van organische mest in het voorjaar. In de oogstperiode was het een uitdaging om onder voldoende droge omstandigheden de gewassen te kunnen oogsten welke mede als gevolg van het weer deels gelegerd waren. De graanteelt van oogst 2023 is er een die dus gestart is in de periode van hoge prijzen (dus ook hoge kosten van de teeltinpuut) en afgezet wordt tegen lage prijzen. Dit lage graansaldo en de huidige lage graanprijzen vinden hun weerslag in de gehele sector. Zo verlagen de conservenbedrijven nu hun contractprijzen.

Deze situatie sterkt de NAV om te pleiten voor een markt- en prijsbeleid. De roerige tijden op

het wereldtoneel en de politieke situatie in Europa zouden ons inziens het pleidooi voor markt- en prijsbeleid moeten ondersteunen. Inmiddels constateren we wel dat er hier en daar wel wat aan het schuiven is: zowel het onderwerp voedselzekerheid als markt- en prijsbeleid krijgen steeds meer aandacht, o.a. in de onlangs aangenomen motie om landbouw buiten de vrijhandelsverdragen als Mercosur te houden. **NAV**

Inspraak Nitraat

U kunt t/m 8 maart een vragenlijst invullen over 'Bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit de landbouw' via https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14051/public-consultation_nl. De NAV doet dit uiteraard ook. **NAV**

Jaarcongres 'Water'

- **Op 6 maart 2024 houdt de NAV haar Jaarcongres met als thema 'Water: waterkwaliteit en zoetwater beschikbaarheid'.** Sprekers zijn
- **Geesje Rotgers**, onderzoeksjournalist bij Stichting Agrifacts
- **Hedwig Boerrigter**, Kennismakelaar Akkerbouw bij Deltaplan Agrarisch Water
- **Jouke Velstra**, directeur Acacia Water
- **Teun de Jong**, voorzitter NAV over enkele NAV-actualiteiten

Aanvang 19.00 uur, De Schakel, Oranjelaan 10, Nijkerk. Ook niet-leden zijn van harte welkom op het Jaarcongres. Aanmelden [via info@nav.nl](mailto:via.info@nav.nl) is gewenst i.v.m. de catering. **NAV**

Foto voorpagina: Aleid Dik

Voordelig kennismaken met de NAV!

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV?

Word dan nu lid. Dat is nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2025 betaalt u € 100,-. Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2025 is de contributie € 100,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek. Lid worden kan via het inschrijfformulier. Dit kunt u vinden op www.nav.nl of pak de telefoon (06-15 62 44 60).

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Postbus 318
8250 AH Dronten

tel 06 - 15 62 44 60

e-mail info@nav.nl
website www.nav.nl

@NAV_AkkerBouwer

Nederlandse.Akkerbouw.Vakbond

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Contactpersonen

Voorzitter
Teun de Jong
06 - 53 65 67 95

Regio Noord
Gerlof Bergmans
06 - 45 28 67 85

Regio Noordoost
Johan Koop
06 - 52 31 20 04

Regio Flevoland
Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland
Tom Koenraadt
06 - 11 47 21 39

Regio Zuid/Zuidwest
Sjoerd Heestermans
06 - 23 40 12 08

Agenda

6 maart 2024	ALV en Jaarcongres
13 maart 2024	Regioavond Noord-Holland
22 maart 2024	NAV bestuursvergadering
28 juni 2024	NAV Ledendag

Het eerstvolgende ledenblad verschijnt op 5 april.